

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

16 juni 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over het onderzoek naar en de promotie van borstvoeding
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Etienne De Groot tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de gevolgen voor het drugspreventiebeleid van de federale richtlijn met betrekking tot het vervolgingsbeleid inzake verdovende middelen
Met redenen omklede moties

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Dinsdag 16 juni 1998

WAARNEMEND VOORZITTER : Mevrouw Yolande Avontroodt

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.34 uur.*

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over het onderzoek naar en de promotie van borstvoeding

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Malcorps tot mevrouw Demeester, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over het onderzoek naar en de promotie van borstvoeding.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, borstvoeding is en blijft de natuurlijkste, de tederste en tegelijk de gezondste manier om kinderen gedurende de eerste levensmaanden te voeden. Daarom is het recht op borstvoeding een basisrecht voor elk kind. Uit wetenschappelijke onderzoeken blijkt ten overvloede dat baby's via borstvoeding alle noodzakelijke voedingsbestanddelen meekrijgen en de nodige weerstand kunnen opbouwen.

In het kader van een preventief gezondheidsbeleid voor zuigelingen is het bevorderen van borstvoeding een belangrijke beleidskeuze, die op Vlaams niveau is gesitueerd. Uit een onderzoek in opdracht van de Vereniging voor Begeleiding en Bevordering van Borstvoeding in opdracht van federaal minister van Gezondheid Colla blijkt dat in de Vlaamse en Nederlandstalige Brusselse kraamklinieken 56 percent van de moeders voor borstvoeding kiest. Dat is niet zo slecht, maar het streefdoel van het babyvriendelijk ziekenhuisinitiatief van de Wereldgezondheidsorganisatie en Unicef is dat minstens 75 percent van de vrouwen

borstvoeding zou geven op het moment dat ze het ziekenhuis verlaten. Het is algemeen bekend dat dat aantal nadien snel afkalft. Het lijkt me aangegeven de inspanningen te verhogen om borstvoeding te stimuleren vanwege de overheid, en vooral de Vlaamse overheid die hiervoor bevoegd is. Mevrouw de minister, u hebt hierin een belangrijke verantwoordelijkheid.

Van groot belang is ook dat de producenten van babyvoeding zich houden aan de internationale gedragscode voor het op de markt brengen van vervangingsmiddelen voor moedermelk. Dit is een kwestie van leven of dood in vele ontwikkelingslanden, maar ook in Vlaanderen wordt nog erg kwistig omgesprongen met reclamepakketten van firma's voor zuigelingenvoeding en wordt daardoor een consequent aanmoedigingsbeleid ten aanzien van borstvoeding doorkruist.

Gezien de vele bewezen weldaden van borstvoeding is het anderzijds erg cynisch dat schadelijke stoffen uit ons milieu in niet te miskennen concentraties in moedermelk voorkomen. Juist omwille van het belang van borstvoeding voor de gezonde ontwikkeling van het kind, moet er dringend duidelijkheid komen over het voorkomen van deze vreemde stoffen in moedermelk. Dit probleem gewoon verzwijgen is geen oplossing. Ouders hebben het recht op volledige en objectieve informatie en de samenleving als geheel moet al het mogelijke doen om de verontreiniging van een van de kostbaarste voedingsbronnen zo snel mogelijk tot nul te herleiden. Als ergens het verzorgingsprincipe moet gelden, is het uiteraard hier.

– *De heer Etienne De Groot treedt als voorzitter op.*

Concreet komen een reeks van organochloorverbindingen, pesticiden, PCB's, dioxines en ook een reeks van zware metalen in moedermelk voor. Het dioxineprobleem is het bekendste. Zeker de laatste

Malcorps

maanden kreeg het ruime aandacht, maar al in 1988 werden in het kader van het wereldgezondheidsonderzoek moedermelkanalyses uitgevoerd door het IHE in Vlaanderen. Alhoewel dat onderzoek dus al tien jaar oud is, is het het laatste structureel onderzoek over deze aangelegenheid. De gemiddelde gemeten concentratie voor dioxines bedroeg toen 39,5 picogram toxisch equivalent per gram melkvet. Daarmee scoorde Vlaanderen het hoogst van alle landen waar de wereldgezondheidsorganisatie op dat moment metingen uitvoerde.

De laatste metingen door het Nederlandse RIVM in het kader van een nieuw wereldgezondheidsonderzoek in 1995, maar dan in Wallonië en Brussel, tonen waarden aan die een stuk lager liggen : tussen de 20 en 27 picogram. De laatste meting in Vlaanderen zelf was zeer beperkt : slechts negen vrouwen werden onderzocht. De meting kwam er op initiatief van het VITO en Kind en Gezin, in 1992. Ze leverde toch nog een gemiddelde waarde op van 34,4 picogram. We kunnen daaruit besluiten dat het zeer gering aantal beschikbare meetresultaten wijst op een soort van status-quo in de concentraties van dioxines in de moedermelk.

We kunnen enkel besluiten dat we over onvoldoende gegevens beschikken om een zinvolle uitspraak te kunnen doen over de evolutie van de gehalten aan dioxinen in moedermelk in de verschillende regio's in België. Omdat het eerste WGO-onderzoek in Vlaanderen gebeurde en het tweede in 1995 in Wallonië en Brussel, is een vergelijking in feite onmogelijk.

Het meest verontrustende is dat harde gegevens voor de laatste jaren, zeker voor Vlaanderen, totaal ontbreken. Om het cru te stellen : de kwaliteit van de koemelk wordt veel regelmatig en nauwkeuriger gecontroleerd dan de moedermelk, namelijk tot vijf keer per jaar zoals de federale ministers Colla en Pinxten hebben aangekondigd. Moedermelk wordt slechts om de vijf jaar bemonsterd en als we elke regio apart bekijken slechts om de tien jaar. Dit is schandalig. Op basis van dit schrijnend tekort aan informatie kan men geen verantwoorde beleidsbeslissing nemen.

In een recente VITO-studie voor de Vlaamse Milieumaatschappij over normen voor dioxinen wordt de blootstelling aan zuigelingen via de moedermelk geschat op 150 picogram toxisch equivalent per kilogram lichaamsgewicht per dag. Uit diverse aangehaalde onderzoeken trekt met het

volgende besluit – en ik citeer : 'In borstvoeding worden zodanig hoge doses dioxinen aangetroffen dat voor baby's de dagelijks toelaatbare inname – volgens de WHO tot voor kort 10 picogram – gemakkelijk wordt overschreden. In moedermelk worden immers regelmatig gehalten aangetroffen die een factor 20 hoger zijn dan in koemelk. Deze hoge graad van opstapeling is het resultaat van een voortdurende opname door de moeder gedurende 25 à 30 jaar.'

Zoals u wellicht weet, collega's, heeft de WGO de gezondheidsnorm van 10 picogram inmiddels verlaagd tot een marge tussen 1 en 4 picogram. Koemelk met een concentratie boven de 5 picogram wordt nu door minister Pinxten uit de handel genomen.

Natuurlijk moet men met de vergelijking tussen moedermelk en flessenkoemelk uitkijken. Verschillende deskundigen nemen aan dat voor moedermelk hogere dagelijkse inname aanvaardbaar zijn omdat de borstvoedingsperiode beperkt blijft in de tijd, terwijl bij melk met een levenslange inname rekening moet worden gehouden. Anderzijds zouden baby's die een jaar lang borstvoeding krijgen tussen 9 en 14 percent binnenkrijgen van de levenslange veilige dosis aan dioxinen. Ook zijn zuigelingen in de zogenaamde neonatale periode vlak na de geboorte veel kwetsbaarder dan op latere leeftijd.

Naast dioxinen werden in 1988 door het IHE ook andere concentraties PCB's en pesticiden in hoge concentraties teruggevonden in de moedermelk van Vlaamse vrouwen. Daaromtrent is geen gestructureerd onderzoek meer gebeurd sinds tien jaar.

Toch wil ik niet zeggen dat borstvoeding een slechte keuze is, wel integendeel. Op basis van al het onderzoek dat op dit moment vooral dan in het buitenland is gebeurd, kunnen we besluiten dat borstvoeding de beste keuze blijft. De meest wetenschappelijke comités die zich de voorbije jaren over deze problematiek bogen in de Verenigde Staten, Duitsland, Engeland en Nederland kwamen tot het besluit dat de voordelen van borstvoeding nog altijd opwegen tegen de nadelen van contaminanten. Allen zijn het er echter eveneens over eens dat in moedermelk geen vervuulende stoffen zouden mogen voorkomen en dat de effecten van deze vervuulende stoffen op lange termijn niet te voorspellen zijn.

Ik wil even stilstaan bij één van de meest uitvoerige en recente studies van professor Corinne Koop-

Malcorps

man-Esseboom uit Nederland in 1996 bij 207 moeder-kindparen, waarvan 105 met keuze borstvoeding en 102 met keuze flessenvoeding. Deze studie wijst enerzijds op de gunstige effecten van borstvoeding op de psychomotorische ontwikkeling van kinderen, en anderzijds op een onmiskenbaar negatief effect van vooral prenatale maar ook postnatale blootstelling aan dioxinen en PCB's op diezelfde psychomotorische ontwikkeling bij kinderen van drie en zeven maanden oud. Hierdoor werden de voordelen van borstvoeding ten opzichte van flessenvoeding tenietgedaan. Voor kinderen van 18 maanden werd nog altijd een negatief verband vastgesteld. Met het ouder worden schijnen de effecten van het type voeding en van de al dan niet blootstelling aan schadelijke stoffen zich uit te vlakken. De onderzoekers sluiten echter niet uit dat de vastgestelde negatieve invloeden van de PCB's en de dioxinen in een vroege en zeer kritieke ontwikkelingsfase van het kind op latere leeftijd wel effecten kunnen hebben.

Tot soortgelijke conclusies kwam bijvoorbeeld dokter Walter Rogan van het National Institute of Environmental Health Sciences te North Carolina in de Verenigde Staten, die gedurende 15 jaar een groep van 900 moeders en kinderen volgde.

Ik ga niet stilstaan bij de reeks studies over de blootstelling aan hoge doses dioxinen bij ongevalen in Taiwan en Japan, dierproeven enzovoort, waarin duidelijk is gebleken dat er een verband is tussen dioxinen, PCB's, geboortefwijkingen, ontwikkelingsstoornissen enzovoort.

Welke besluiten werden in het buitenland uit dit soort studies en onderzoeken getrokken? Ik zou even willen stilstaan bij de situatie in Duitsland en in Nederland. De Duitse commissie voor onderzoek naar residu's in voeding bepaalde in 1984 haar standpunt over schadelijke stoffen in de moedermelk en de gevolgen voor borstvoeding. Dit standpunt was tweeledig. Ten eerste is borstvoeding gedurende de eerste vier levensmaanden een absolute aanrader, ongeacht de niveaus van vervuulende stoffen in de moedermelk.

Ten tweede konden moeders, die hun baby's langer dan vier maanden de borst wilden geven, best hun melk op residu's laten onderzoeken. Naargelang het gehalte aan schadelijke stoffen in de moedermelk, zou dan worden bepaald hoeveel moedermelk best nog kon worden gegeven.

Voedselcontrolelabo's in alle Duitse deelstaten boden de voorbije jaren kosteloos moedermelk-analysen aan, ongeacht hoe lang de moeder al voeding had gegeven. In 1990 werden in Duitsland bijvoorbeeld 6000 moedermelkanalysen uitgevoerd.

Inmiddels is men hier gedeeltelijk op teruggekomen. Uit het onderzoek bleek dat de gehalten aan schadelijke stoffen in de moedermelk fel waren verminderd: de pesticiden met 50 tot 80 percent en de dioxinen met 50 percent. Op basis van deze vaststelling gaf de borstvoedingscommissie een nieuw advies uit. Dit zou bij ons onmogelijk zijn omdat we niet over dit soort gegevens beschikken. Ten eerste werd borstvoeding tot zes maanden zonder meer aangeraden en ook na zes maanden is het probleemloos, zij het in combinatie met andere voeding.

Ten tweede wordt aan de verschillende gezondheidsdepartementen in de deelstaten het advies gegeven te stoppen met de analyse van individuele moedermelkstalen, met uitzondering van stalen die mogelijk sterk verontreinigd zijn, bijvoorbeeld uit risicogebieden.

Drie, in plaats daarvan opteert men voor een gecoördineerde monitoring op deelstaatniveau om het gehalte aan residu's in de moedermelk op de voet te kunnen volgen.

In Nederland werd de blootstelling in de moederschoot en tijdens de lactatie uitgebreid onderzocht. Ik verwees al naar professor Koopman. Ook dokter Huisman heeft daar onderzoek naar verricht, onder meer door meting van dioxines en PCB's in navelstrengbloed, in matернаal bloedplasma van zwangere vrouwen en in moedermelk. Een advies van de Nederlandse Gezondheidsraad van 1996 maakt duidelijk dat de blootstelling van zuigelingen aan dioxines en PCB's door borstvoeding erg hoog ligt. Uit onderzoeken naar de negatieve effecten op de ontwikkeling van kinderen bleek dat die ook te maken hebben met blootstelling aan schadelijke stoffen tijdens de zwangerschap. Aan de andere kant zijn de positieve effecten van borstvoeding op de psychische en neuromotorische ontwikkeling onmiskenbaar.

De studie van de Gezondheidsraad besluit als volgt: 'Op wetenschappelijke gronden is in Nederland geen duidelijke voorkeur uit te spreken voor een van beide wijzen van voeden. Derhalve dient de aanstaande moeder in alle vrijheid te kunnen afwegen op welke wijze ze haar kind wil voeden'. Tot dit besluit komt men mede doordat in Nederland een dalende trend bestaat van de waarde aan dioxines

Malcorps

in de moedermelk : een vermindering van 10 tot 30 percent tussen 1988 en 1993. Het gehalte aan PCB's bleef daarentegen stabiel. Dit soort cijfers kunnen wij niet voorleggen.

Het belangrijkste besluit van de Nederlandse Gezondheidsraad is echter dat de blootstelling van kinderen vóór de geboorte en tijdens de zoogperiode het best wordt beperkt door het handhaven van een blootstellingsnorm voor de moeder en daarmee voor heel de bevolking. Met andere woorden : de hele normering van schadelijke stoffen moet worden afgestemd op de kwetsbaarste groep, die van kleine kinderen. Dit is de essentie van een resolutie die ik enige tijd geleden heb ingediend, namelijk de ecologische kinderrechten.

Professor Koppe van de Vrije Universiteit van Amsterdam, een autoriteit terzake, verdedigt het recht van moeders op een analyse van hun moedermelk, opdat ze zelf zouden kunnen bepalen hoeveel weken ze hun kind zullen voeden. Zeker oudere vrouwen moeten hiertoe het recht krijgen, want zij hebben al meer dioxines kunnen accumuleren in hun vetweefsel. Professor Koppe vraagt vooral aandacht voor premature kindjes of kinderen met een laag geboortegewicht. Hoe minder vetweefsel een kind heeft, hoe minder ruimte om dioxines op te slaan en hoe meer schade die kunnen aanrichten in vitale organen. Juist voor de heel zwakke kinderen kan worden gezocht naar manieren om de moedermelk te zuiveren.

Aangezien in de materniteit de moedermelk voor deze kinderen toch wordt afgekolfd, is het behandelen van de melk verantwoord. Professor Koppe ontwikkelde een methode waarmee het melkvet dat schadelijke stoffen bevat, wordt afgeroomd en gezuiverd alvorens het aan de kindjes wordt gegeven. Aangezien de heilzame stoffen van moedermelk zich vooral in de waterige fractie en niet in de vetfractie bevinden, zou op die manier voor de meest kwetsbare zuigelingen een optimaal resultaat worden bereikt. Minister Colla steunt een soortgelijk project in samenwerking met professor Koppe aan de UIA. Voorlopig zijn er nog geen middelen vrijgemaakt. Mijns inziens is dit niet enkel een federale verantwoordelijkheid. Welke initiatieven nemen we op Vlaams niveau, op het gebied van onderzoek en voorlichting ?

We mogen geen twijfel laten ontstaan. Borstvoeding blijft een absolute aanrader, maar daarmee is de kous niet af. In moedermelk zitten wel degelijk hoge concentraties aan schadelijke stoffen. Als we

zeker willen zijn dat kinderen in de toekomst veilige borstvoeding krijgen, moeten we nu optreden. Borstvoeding is een geboorterecht, het eerste van alle kinderrechten.

Ik kom tot mijn concrete vragen aan de minister. Welke inspanningen levert de Vlaamse overheid binnen haar bevoegdheid van preventief gezondheidsbeleid om borstvoeding maximaal te promoten ? We hebben een achterstand ten opzichte van Wallonië en Brussel. We halen de richtlijnen van de WGO niet. Welke inspanningen leveren we om opdringerige publiciteit voor vervangende zuigelingenvoeding – zeker in de kraamafdelingen – zoveel mogelijk te weren ? Welke taakafspraken bestaan hierover met Kind en Gezin en met de federale minister ?

Wordt er in overleg met de federale overheid werk gemaakt van een inventarisatie van toxische stoffen in moedermelk, rekening houdend met risicogebieden in Vlaanderen ? Het heeft voor mij geen belang wie de inventaris opmaakt, maar het is een schande dat we niet over de nodige cijfers beschikken. Zo kunnen we gewoonweg geen beleid voeren.

Is er ruimte voor begeleiding en ondersteuning van vrouwen in risicogebieden die bewust kiezen voor borstvoeding, of voor vrouwen met kwetsbare kinderen, voor bijvoorbeeld analyse en/of behandeling van de moedermelk ? Welke initiatieven neemt de minister inzake voorlichting van vrouwen over de risico's van toxische stoffen in moedermelk ? Bereidt de minister een advies voor naar het model van de Nederlandse Gezondheidsraad ? Worden adviezen voorbereid die zijn gericht op vrouwen die hun kind langere tijd borstvoeding willen geven ? Welk onderzoek loopt er momenteel naar borstvoeding en gezondheid ? Zal de minister aandringen op bijkomend onderzoek ?

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Ik heb veel bewondering voor de expertise van de heer Malcorps. Ik heb veel bijgeleerd.

Er zit me één ding dwars, mijnheer Malcorps. U doet alsof moedermelk vanzelfsprekend voorhanden is. Dat is niet het geval. Bovendien verkeert een vrouw vlak na de bevalling, wanneer de moedermelk op gang moet komen, in een emotionele fase. Ik vind het nogal delicaat om juist in die periode onderzoek uit te voeren naar de kwaliteit van de moedermelk. We moeten daar zeer omzich-

Avontroodt

tig mee omspringen. We moeten oppassen voor een tegenovergesteld effect.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Het is zeker niet mijn bedoeling een veralgemeend onderzoek van de moedermelk in te voeren. Het zou nefast zijn alle vrouwen daaraan te onderwerpen. Voor een aantal risicogroepen moet de mogelijkheid tot onderzoek wel worden geschapen.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Ook ik wil de heer Malcorps danken voor zijn uitgebreide interpellatie. Ik heb zelf onlangs ervaren dat men na de bevalling aan de moeder vraagt of ze moedermelk of flesvoeding wil geven. Als het antwoord moedermelk is, reageert men verbaasd. Zo zal het weliswaar niet overal in zijn werk gaan.

Moedermelk heeft uiteraard moeilijk of niet vervangbare kwaliteiten, zeker tijdens de eerste levensweken. Bij langer gebruik komt men in onze samenleving voor een aantal problemen te staan. Na enkele weken zijn vrouwen immers verplicht terug te gaan werken. Het is niet evident dan nog verder borstvoeding te geven.

In elk geval hebben we er alle belang bij borstvoeding tot op zekere hoogte te promoten. Ik moet mevrouw Avontroodt in die zin bijtreden. Men moet op dat moment niet alleen testen doen. Het is sowieso al een kritisch moment : het kind is er plots en de vrouw moet borstvoeding geven. Toch moet borstvoeding op een positieve manier worden gepromoot.

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Ik voel me bijna genoodzaakt om ook een betoog te houden. Ik wil de heer Van Dijck bijtreden inzake het aanmoedigingsbeleid. Ik heb persoonlijk ervaren dat het erg belangrijk is dat de omgeving stimulerend werkt. Dat gaat verder dan de familiale kring, ook ziekenhuizen moeten borstvoeding stimuleren.

Borstvoeding is de eerste weken erg belangrijk, ook voor de relatie met het kind. In dit land kan men er de eerste vijftien weken voor kiezen, daarna wordt het veel moeilijker. In sommige ziekenhuizen staat men bovendien nogal huiverachtig tegenover borstvoeding. Ik had daarin veel geluk.

Men heeft mij enorm gestimuleerd. Pas de laatste weken heeft men mij ervan kunnen overtuigen voor borstvoeding te kiezen. Ik twijfelde omwille van mijn werksituatie.

Ik sta wel huiverachtig tegenover een onderzoek in de beginfase. Het is een moeilijke beslissing voor elke vrouw, en zeker voor iemand die buitenshuis werkt. Voor iemand met een actief beroeps- of verenigingsleven is het niet evident borstvoeding vol te houden. Ik wil dan ook aan de Vlaamse overheid en federaal minister Colla vragen om jonge moeders te stimuleren om borstvoeding te geven, ook al is het maar voor een korte periode. Elke periode van borstvoeding, hoe kort ook, is zinvol. Ik wil tot slot de heer Malcorps danken voor deze interpellatie.

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer de voorzitter, het aantal sprekers heeft bewezen hoe belangrijk dit onderwerp is. Ongeveer 50 procent van de commissieleden en anderen die hier aanwezig zijn hebben ervaring met borstvoeding. Alle voordelen en eventuele nadelen in beschouwing genomen, slaat de balans altijd over naar de keuze voor borstvoeding.

In een ander debat hebben we het al gehad over de eventuele hoeveelheden dioxine die men zou kunnen vinden in moedermelk en aanleiding zouden kunnen geven tot een zekere vorm van groeiachterstand. Onderzoeken hebben echter uitgewezen dat indien er een zekere achterstand zou ontstaan ten gevolge van een overdosis dioxine, die na enkele weken verdwijnt omwille van de positieve pedagogische en psychologische elementen van borstvoeding.

Ik wil onderstrepen dat men de zaak niet te wetenschappelijk, te mathematisch en te onderzoeksmatig mag benaderen. Daardoor zou de mentale aanmoediging om moeders voor borstvoeding te doen kiezen, verloren gaan. De psychose die soms ten aanzien van bepaalde problemen ontstaat, zou ons zelfs leiden tot de vraag of we nog wel kinderen op de wereld kunnen zetten. Er moet ruimte zijn voor een natuurlijke benadering van de dingen, zonder constant schrik te hebben.

De taken van de Vlaamse overheid met betrekking tot promotie van borstvoeding worden uitgevoerd door de diensten van Kind en Gezin. Ik opteer er niet voor om de federale minister van Volksgezondheid daarbij te betrekken, ook al heeft hij

Demeester-De Meyer

daartoe misschien de neiging omwille van zijn recente ervaring. Dit behoort echter niet tot zijn bevoegdheid. Het is voor de mensen trouwens moeilijk als verschillende instanties of overheden promotie voeren en maatregelen nemen. Kind en Gezin is sinds 1921 een geloofd en geprezen instituut en staat overal ter wereld model. Kind en Gezin heeft de taak borstvoeding te promoten op zich genomen en moet die taak behouden.

Het klopt dat in Vlaanderen minder vrouwen borstvoeding geven dan in Nederland. We moeten echter eerst vergelijken hoeveel vrouwen actief zijn op arbeidsmarkt. In Nederland ligt dat percentage veel lager dan in Vlaanderen. Daaruit blijkt dat actief participeren aan de arbeid de keuze voor borstvoeding enigszins afremt. Ik wijt het verschil tussen Vlaanderen en Nederland dus niet aan gebrekkige promotiecampagnes of zo.

Elke moeder krijgt na de bevalling minstens eenmaal en meestal vaker het bezoek van een regioverpleegkundige van Kind en Gezin. Tijdens de gesprekken komt het thema borstvoeding ter sprake, voorzover de betrokken moeder dat wenst. Sommigen worden ergens anders overtuigd. De dienst ontwikkelde ook een brochure die borstvoeding promoot, waarin de vrouw praktische richtlijnen vindt en waarin de meest courante vragen en problemen worden besproken. Er is eveneens een goede video rond borstvoeding ontwikkeld.

België heeft reeds op 21 mei 1981, samen met de andere EU-lidstaten, een internationale gedragscode ontwikkeld voor het op de markt brengen van vervangmiddelen voor moedermelk. Die code is goedgekeurd in de uitvoerende raad van de Wereldgezondheidsorganisatie. Enkele hoofdpunten in de code zijn onder meer dat geen gratis stalen van kunstmatige zuigelingenvoeding worden bezorgd aan moeders die borstvoeding geven. Bovendien mag er geen reclame voor kunstmatige zuigelingenvoeding worden gemaakt. Het federale niveau moet waken over de toepassing van deze code, omdat het bevoegd is voor eetwareninspectie en voeding. We kunnen aan Kind en Gezin vragen om nog actiever borstvoeding te promoten, ook al vind ik een persoonlijk gesprek de beste methode. Zoals u weet, ben ik geen voorstander van groots opgevatte campagnes en dat geldt ook met betrekking tot borstvoeding.

Wat de verdere vragen betreft, is het inderdaad correct dat de Vlaamse overheid tot op heden geen initiatief heeft genomen tot inventarisatie van de

toxische stoffen in de moedermelk. Indien dit nodig blijkt, dan zal dit moeten kaderen in de context van wat we momenteel aan het opzetten zijn en van de desbetreffende beslissing om jaarlijks 50 miljoen frank – wat heel veel is – uit het wetenschappelijk onderzoek te besteden aan milieugereleerde problemen. De nadruk zal daarbij niet liggen op eenmalige studies, maar wel op opvolgingsonderzoeken. Dit is volgens mij een bijzonder belangrijke beslissing waarvan het belang evenwel nog niet tot iedereen is doorgedrongen.

Gisteren nog had ik in het kader van een ander dossier een gesprek met een professor die mij ontmoedigde in mijn initiatieven om vandaag onderzoeken te starten. Hij zei mij namelijk dat een onderzoek van korte duur geen enkele betekenis heeft in alles wat we vandaag willen weten. Mensen – en dan vooral mannen – zullen in de volgende eeuw gemakkelijk honderd jaar kunnen worden. Daarom heb ik hem geantwoord te hopen binnen veertig jaar – ervan uitgaand dat ik die gezegende leeftijd van honderd jaar mag bereiken – met tevredenheid terug te mogen blikken op de beslissing die we hier anno 1998 nemen. Door de monitoring van veertig of misschien zelfs van twintig jaar zullen we wellicht een aantal effecten kunnen determineren die belangrijk kunnen zijn voor de toekomstige gedragingen en voor de beslissingen die we moeten nemen.

We moeten ernaar streven om de uitstoot van schadelijke stoffen en heel in het bijzonder van dioxine terug te dringen en tot een absoluut minimum te beperken. Dat is onze plicht. Elke meetbare hoeveelheid moet daarbij reeds als een te grote hoeveelheid worden beschouwd. Ik verwijs in dit verband naar de discussie over de verbrandingsovens waarbij men zich afvroeg of het niet-meetbaar zijn gelijkgesteld kon worden met het niet-schadelijk zijn. Maar zeggen dat de ovens dicht moeten, is al te gemakkelijk. Dan zouden we immers allemaal op onze afvalhoop moeten gaan zitten, en ook daar zullen heel wat schadelijke stoffen uit vrijkomen waarvan de resultaten ook meetbaar zullen zijn.

Wij hebben als overheid een moeilijke, maar fundamentele plicht om dergelijke beslissingen te treffen. We moeten er dus inderdaad naar streven de toxiciteit van bepaalde stoffen – waarbij ik in de eerste plaats aan dioxine en in de tweede plaats aan PAK's denk – zo laag mogelijk te houden. Ondertussen moeten we permanente onderzoeken, registraties en monitoring blijven verrichten waarvan we binnen tien of twintig jaar de effecten en resultaten kunnen meedelen.

Demeester-De Meyer

Sta mij toe een ander voorbeeld te geven. Er worden momenteel veel congressen georganiseerd met betrekking tot de eventuele gevaren en schadelijke stoffen van de GSM. Er is maar één manier om hierover duidelijke antwoorden te krijgen en dat is het noteren, vanaf vandaag en werkelijk om de minuut, hoe vaak de GSM's worden gebruikt, het merk ervan, de afstand tot het oor, enz. Na tien jaar zullen we dan op grond van die metingen met zekerheid kunnen zeggen wat inderdaad de eventuele schadelijke effecten zijn.

De verantwoordelijkheid mag niet alleen bij de politiek, bij de controlerende en bij de uitvoerende macht worden gelegd. Ook de media moeten hun verantwoordelijkheid opnemen, want zij jagen de bevolking angst aan met schrikbeelden. Door hun toedoen durven de mensen haast geen stap meer te verzetten en haast niets meer te doen, maar ze willen wel in een gezegende welzijnsmaatschappij leven. We moeten echt ophouden met de mensen voortdurend de stuipen op het lijf te jagen en ongegrust te maken zolang we zelf de antwoorden niet kennen op de gestelde vragen.

Ik zal nog een voorbeeld geven. Vorige week zou er een door 22 vooraanstaande professoren ondertekende brief de wereld zijn ingestuurd op het ogenblik dat wij op het kabinet met peers het onderzoek ontleedden. Ik kan u hier zwart op wit zeggen dat dit werkelijk een vorm van manipulatie was. Ik heb toen onmiddellijk naar een van die professoren – de eerste ondertekenaar van die fameuze brief – gebeld met de vraag of hij het vorige onderzoek had gelezen. Die professor heeft mij duidelijk 'neen' geantwoord. Ik heb hem toen natuurlijk gevraagd waarom hij dan in godsnaam die brief had ondertekend. Met dat soort toestanden worden we voortdurend geconfronteerd. Indien ik al deze 22 professoren zou bellen, zou blijken dat misschien drie de resultaten van het onderzoek hebben gelezen.

Daarom hecht ik zo een groot belang aan onderzoeken op lange termijn : geen onderzoeken van drie maanden of van één jaar, maar onderzoeken van vijf of tien jaar. Vandaar ook dat ik zeg dat we binnen twintig of veertig jaar met tevredenheid zullen terugblikken op de beslissingen die we nu nemen. Ook alles wat we in het buitenland kunnen leren, is voor ons bruikbaar. Het resultaat van dit alles is dat borstvoeding nog altijd te verkiezen is boven geen borstvoeding. Die boodschap moeten we aan de mensen proberen verkondigen. Tegelijk moeten we proberen de toxiciteit van sommige in

de moedermelk voorkomende stoffen tot een zo laag mogelijk peil te reduceren.

Om enigszins in dezelfde sfeer te blijven : we mogen geen klimaat creëren waarin we niet bereid zijn onze wegwerpluiers te vervangen door stoffen doeken, die we opnieuw gaan wassen, en zo te voorkomen dat die wegwerpluiers een afvalhoop opleveren die niet kan worden verbrand. Met een dergelijk beleid komen we in een straatje zonder einde terecht. Wij, politici, zijn enigszins de waterdragers van wat in de media wordt verteld. Eenvoudige, maar o zo kostbare waarden als borstvoeding gaan daardoor wat verloren. Maar ik ben een beetje aan het afdwalen. Ik pleit er dus sterk voor om de vijftig miljoen frank per jaar vooral te besteden aan registraties en metingen, zodat we na verloop van tijd met concrete resultaten op de propen kunnen komen.

In zeldzame gevallen, zoals bij ernstige aandoeningen bij de moeder en bij de inname van bepaalde geneesmiddelen, is borstvoeding uiteraard niet aangewezen. Het is de taak van de behandelende artsen om in die gevallen de toekomstige moeders daarover te informeren en hen daarbij te begeleiden.

Wat de PCB's en de dioxine betreft, heeft de commissie Moedermelk van de Nederlandse Gezondheidsraad gesteld dat er in Nederland geen reden is om de vrijheid van de ouders te beperken in de keuze tussen borst- en flesvoeding voor het kind. Wat voor Nederland goed is, zal ook wel goed zijn voor Vlaanderen. Als u het belangrijk vindt, ben ik zeker bereid om de leden van de Vlaamse Gezondheidsraad te vragen of ze hetzelfde denken. Ik ben er echter vrij zeker van dat dit inderdaad het geval is. Als we voorlichting willen geven die gericht is op specifieke doelgroepen, moet dat wel via de geëigende kanalen gebeuren : de artsen, Kind en Gezin, enzovoort. Er is geen reden om in Vlaanderen anders te werk te gaan dan in de overige Europese landen. Daarom blijf ik ervan overtuigd dat het goed is om borstvoeding via de geëigende kanalen te blijven promoten.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mevrouw de minister, ik ben het grotendeels met u eens. Toch moeten we er ons voor hoeden de zaken niet om te draaien. Het is een feit dat er schadelijke stoffen zitten in de moedermelk, in ons lichaam en in het milieu in het algemeen. Voor dat probleem zijn we allen medeverantwoordelijk. Elk kind heeft een fundamenteel recht op borstvoeding. Als dat recht – door de

Malcorps

milieuproblemen – in gevaar komt, moeten we er zo snel mogelijk voor zorgen dat de milieuvervuiling wordt teruggedrongen. De stoffen die nog altijd in veel te hoge concentraties in de moedermelk zitten, horen daar gewoon niet in thuis. Ze moeten er dus zo snel mogelijk uit verdwijnen.

Dit alles neemt echter niet weg dat borstvoeding, zelfs met die schadelijke stoffen, nog altijd beter is dan flesvoeding. Borstvoeding zonder schadelijke stoffen is uiteraard nog veel beter. Daar moeten we naar streven. Zeker bij hoge dosissen zijn er immers al onmiskenbaar neveneffecten vastgesteld als gevolg van dioxines, pesticiden of PCB's. Bij lage dosissen zijn de gevolgen momenteel nog niet zo duidelijk vastgesteld, maar ook dan moeten we de grootste voorzichtigheid betrachten. We mogen de zaken dus niet omkeren. Een voorzorgsbeleid lijkt me noodzakelijk. Het voorzorgsprincipe moet maximaal worden gehanteerd.

Mevrouw de minister, u wilt inderdaad inspanningen leveren inzake milieu en gezondheid. Een bedrag van 50 miljoen frank is natuurlijk niet echt veel. Bovendien ben ik het niet volledig eens met uw stelling dat we een beleid moeten voeren zoals in de ons omringende landen. Dankzij recente analyses weet men daar immers vrij goed waar men aan toe is. Onze analyseresultaten zijn tien jaar oud. Op basis daarvan kunt u nu niet zeggen dat u hetzelfde zult doen als in Nederland. Dit is gewoon onmogelijk, omdat we immers niet over dezelfde recente gegevens beschikken. Er zullen dus eerst nieuwe analyses moeten worden uitgevoerd. Daar zal al een groot gedeelte van dat bedrag van 50 miljoen frank voor nodig zijn.

Ik ben uiteraard blij dat u eindelijk maatregelen in het vooruitzicht stelt. Het blijft echter schandalig dat we hier zo lang op hebben moeten wachten. Ik herhaal dat we er eerst voor moeten zorgen dat we over recente gegevens beschikken. Als u daar inderdaad voor wilt zorgen, kan ik dat alleen maar toejuichen. Op basis van die nieuwe gegevens zal het dan mogelijk zijn een aantal gerichte adviezen te geven. Zonder paniek te zaaien, moeten we de bevolking toch laten weten wat de risico's precies zijn.

Ik ben zeker geen voorstander van een groot-scheeps en veralgemeend onderzoek van de moedermelk. Het nieuwe onderzoek kan echter bepaalde problemen aan het licht brengen. Misschien kunnen er bepaalde risicogebieden op. In dat geval moet het wel mogelijk zijn de moeders in die risi-

cogebieden gratis een onderzoek te laten ondergaan.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Malcorps, ik denk dat we perfect doen wat u zegt.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Malcorps werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *De heer Bart Vandendriessche treedt als voorzitter op.*

Interpellatie van de heer Etienne De Groot tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de gevolgen voor het drugspreventiebeleid van de federale richtlijn met betrekking tot het vervolgingsbeleid inzake verdoovende middelen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Groot tot mevrouw Demeester, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de gevolgen voor het drugspreventiebeleid van de federale richtlijn met betrekking tot het vervolgingsbeleid inzake verdoovende middelen.

De heer De Groot heeft het woord.

De heer Etienne De Groot : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, al sinds vele jaren leg ik me toe op de drugsproblematiek. Ik heb hierover al verscheidene interpellaties gehouden, zowel in de Kamer als in de toenmalige Vlaamse Raad. In de Kamer werd ook bijna eenparig een motie van mij aangenomen, waarin de nadruk werd gelegd op een gecoördineerd drugsbeleid. Vele jaren later moet terzake nog steeds de eerste stap worden gezet.

In 1987 diende ik een wetsvoorstel in om de methadonsubstitutie te regelen. Deze discussie is nog altijd niet beslecht. Onlangs werd hierover in

De Groot

de Kamer opnieuw een wetsvoorstel ingediend. Op hetzelfde moment is men het echter wel eens om bij wijze van experiment gratis heroïne te verschaffen aan bepaalde toxicomanen. Het vervangproduct dat voor de resocialisering van de verslaafden moet zorgen, blijkt dus voor de politieke overheid problematischer te zijn dan de eigenlijke drug zelf. Ik stel me hierbij ernstige vragen. Misschien zullen in de toekomst de drugsbaronnen de verkiezingscampagnes sponsoren ?

Als men de dikke turf van het verslag van de werkgroep Drugs van de Kamer heeft doorgenomen, is men geneigd om moedeloos het hoofd te laten hangen. Men kan bijvoorbeeld verklaringen lezen van een aantal zogenaamde deskundigen. Zij beweren dat drugs niet worden verboden omdat ze gevaarlijk zijn, maar gevaarlijk zijn omdat ze verboden zijn. Sommige mensen vragen me waarom ik me zo druk maak. Ze stellen voor de junkies voldoende heroïne te geven zodat ze zichzelf kunnen doodspuiten. Ik antwoord dan telkens : 'Het zal je kind maar wezen.'

Voor de preventie bij kinderen en jongeren vind ik belangrijk. Als liberaal voel ik me niet geroepen om volwassenen te betuttelen, ook al vind ik uiteraard dat men de drugsbaronnen geen vrij spel mag geven. Kinderen en jongeren zijn nog sterk beïnvloedbaar. Ze willen erbij horen, en zijn bang om uit de groep te worden gestoten. De drugshandelaars zetten jongeren in om andere kinderen of jongeren van allerlei spul te voorzien. Door hun leeftijd genieten ze daarbij een zekere vorm van immuniteit op strafrechtelijk vlak.

Ouders, directies en leerkrachten moeten lijdzaam toezien hoe hun kinderen of leerlingen de verkeerde weg opgaan. Preventiewerkers timmeren gedurende jaren moeizaam aan de weg om jongeren weerbaar te maken tegen drugs. Jongeren kijken op naar pop- en andere sterren, die zonder drugs blijkbaar niet kunnen functioneren in hun glitterwereld. Na de hoogste toppen van het genot te hebben beklommen dalen ze af in de diepste ellende. Nadien geven ze interviews – voor zover ze dat nog kunnen – waarin ze de drugsperiode als een tijd van verschrikking beschrijven en jongeren aanraden om van de drugs af te blijven.

Als dan recent, naar aanleiding van een scholierenparlement en ook in de media, een groep van druggebruikers een forum krijgt, dan doet me dit pijn. Dit betekent immers dat men jong zijn associeert met druggebruik. De wereld staat op zijn kop.

Laten we alvast de middelen voor kansarmoede maar verhogen, want meer gebruik betekent ook meer probleemgebruikers, die hun opleiding missen, een aantal jaren van hun jeugd in rook zien opgaan en nadien op de straatkeien belanden.

Ben ik nu oubollig of ouderwets ? Misschien, maar misschien ook niet. Ik raad echter iedereen die zelf kinderen heeft aan in eer en geweten te onderzoeken hoe hij het zou waarderen als zijn eigen nageslacht aan de drugs zitten. In het recente verleden werd in dit parlement veel gepraat over de rechten van het kind. In die mate dat dit nodig is, wil ik dan ook artikel 33 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind in herinnering brengen – en ik citeer : 'De staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen, met inbegrip van wettelijke, bestuurlijke en sociale maatregelen en maatregelen op onderwijsterrein, om kinderen te beschermen tegen het illegale gebruik van verdovende middelen en psychotrope stoffen zoals beschreven in de desbetreffende internationale verdragen, en om inschakeling van kinderen bij de illegale productie en de sluikehandel in deze middelen en stoffen te voorkomen.'

Deze tekst spreekt voor zich. Zelfs in het besef dat de genoemde internationale verdragen reeds op de tocht staan, durf ik toch te rekenen op de steun van de protagonisten van de kinderrechten in het parlement. Hoewel de federale regering de tijd niet vindt om te werken aan een gecoördineerd drugsbeleid, heeft zij toch de mogelijkheid om omzendbrieven te schrijven die zeker aan gezag winnen als ze ook worden ondertekend door de procureurs-generaal.

Mag ik eraan herinneren dat de drugswet van 1971, die wel verscheidene wijzigingen onderging, maar verder blijft ogen als een overjaarse tante, niet het gebruik maar wel het bezit van drugs verbiedt ? Als men wordt betrapt op het smokkelen van bijvoorbeeld een ton cocaïne, dan voorziet de wet in een gevangenisstraf van drie maanden tot vijf jaar. Weeg dit af tegen de pakkans en de mogelijke reusachtige winst. In de drugswet wordt trouwens ook geen onderscheid gemaakt tussen soft- en harddrugs. Volgens sommigen is dit onderscheid dan weer niet relevant, omdat men softdrugs hard en harddrugs soft kan gebruiken.

In elk geval zei de vorige federale minister van Justitie naar aanleiding van zijn omzendbrief dat het allemaal niet zo erg is. Hij richtte zich vooral op de volksgezondheid en had het over cannabis. Het mag dus, maar het blijft verboden. Dit is typisch voor dit Italië van het noorden, waar niets mag

De Groot

maar wel alles kan, vooral als er veel geld mee is gemoeid.

De nauwkeurige lezer van de omzendbrief zal ook hebben vastgesteld dat er, wat de detailhandel betreft, geen onderscheid wordt gemaakt tussen hard- en softdrugs, voor zover er wordt gedeald voor zogenaamd eigen gebruik. Alsof één dealer gaat verklaren dat hij handelt uit winstbejag. De onnozelheid en naïviteit worden hier wel ten top gedreven.

Het Nederlandse gedoogbeleid wordt aan verschillende zijden bekritiseerd, soms terecht, soms ten onrechte. In ieder geval ging het om een beleid : men trachtte door het toelaten van koffieshops de markt van de softdrugs af te scheiden van die van de harddrugs, om de overgang van het ene naar het andere te voorkomen. Zelfs als dit ten dele mislukt is, moet men het de Nederlandse overheid toch nageven dat ze een visie had en een beleids optie verdedigde.

Het drugsbeleid van de Belgische regering geeft alleen blijk van een negatieve definiëring : we malen er niet meer om, voor zover iemand ons geen overlast bezorgt. De minister kondigde ook aan dat inzake preventie en opvang overleg zou worden gepleegd met de gemeenschappen. In een gecoördineerd beleid had dit natuurlijk vooraf moeten gebeuren, om alle mogelijke negatieve effecten bij voorbaat op te vangen. Het zou me echter verbazen dat men ondertussen al een stap in de goede richting zou hebben gezet.

De omzendbrief van federaal minister De Clerck werd bevestigd door zijn opvolger Van Parys. Het Octopus-overleg is afgerond en de nieuwe minister is er dus gerust in. Ouders, leerkrachten en preventiewerkers zitten daarentegen met de handen in het haar. Een bekende oude song parafaserend zou ik zeggen : 'Slaap zacht, mijnheer de minister.' Van de Vlaamse minister vragen we echter waakzaamheid en alertheid. Vooral in het belang van de aankomende jeugd wil ik dan ook de volgende vragen stellen.

Dreigt het gebruik van cannabis niet aanzienlijk toe te nemen door het signaal in de omzendbrief dat cannabis voortaan wordt gedoogd ? Men stelt dat 'het bezit van cannabis voor eigen gebruik een wanbedrijf is waaraan de laagste prioriteit in het vervolgsbeleid wordt gegeven'. Wordt daardoor niet het verkeerde signaal gegeven aan de jeugd, want uiteindelijk wordt hier gesuggereerd dat het

gebruik van cannabis in bepaalde gevallen niet meer wordt vervolgd ? Is over deze omzendbrief overleg gepleegd tussen de federale ministers van Volksgezondheid en Justitie en met de bevoegde gemeenschapsministers ? Tast de brief de geloofwaardigheid niet aan van de bevoegde Vlaamse minister als het erom gaat een efficiënt drugspreventiebeleid te voeren, waarbij het essentieel is de jongeren te overtuigen van de meerwaarde van niet-gebruik ? Welke initiatieven tot preventie overweegt de minister om de jeugd beter te beschermen tegen het druggebruik, nu deze jeugd ervan overtuigd is dat cannabis wordt gedoogd ?

Dreigen een aantal initiatieven inzake drugspreventie niet in het gedrang te komen en een maat voor niets te zijn, omwille van het verkeerde signaal dat de omzendbrief geeft ? Met welke autoriteit moeten leerkrachten en preventiewerkers nu jongeren begeleiden om ze bewust neen te leren zeggen tegen drugs ? Welke initiatieven zal de minister nemen om de verwarring op te vangen die door de omzendbrief is gerezen bij de preventiewerkers en hulpverleners ? Dreigen hulpverleners niet te worden overbevraagd als gevolg van de omzendbrief ? Beschikken ze over voldoende middelen om de toevloed aan gebruikers op te vangen ?

Ten slotte wil ik nog enigszins een pleidooi pro domo houden. Huisartsen spelen een belangrijke rol als voorlichters en preventiewerkers. Er bestaat een reële behoefte bij de huisartsen aan adequate informatie over het druggebruik. Welke initiatieven zal de minister terzake nemen ?

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, ik wil eveneens mijn bezorgdheid uiten en me volledig aansluiten bij het betoog van de heer De Groot. De wijze waarop de minister van Justitie uiteindelijk het gedoogbeleid heeft geformuleerd, lijkt me bijzonder dubbelzinnig en zelfs hypocriet. Enerzijds wordt het bezit voor eigen gebruik gedoogd : hoewel er nog wel een proces-verbaal zal worden opgesteld, zal niet meer worden vervolgd indien de parketten deze richtlijn volgen. Of ze dat ook zullen doen, is trouwens nog maar de vraag. Het is alsof men oordeelt dat bier drinken en bezitten mag, maar tegelijk brouwers vervolgt.

De vraag rijst naar het uiteindelijke effect van deze maatregel op het terrein. Het effect op het gebruik lijkt me inderdaad zeer groot. Ik heb een krant bij me die in meer dan 100.000 exemplaren wordt verspreid in mijn provincie. Twee dagen na de persbe-

Sauwens

richten over het gedoogbeleid vind ik op de jongerenpagina van deze volkskrant een bladzijde zuivere propaganda voor cannabisgebruik. De jongeren wordt voorgehouden dat wie niet gebruikt, niet in is ; dat er geen enkel gevaar is ; enzovoort. De vraag die ik me hierbij stel, ligt voor de hand. Waar staan we dan met ons preventiebeleid ? Ik ben geen specialist in de materie. Maar in mijn andere hoedanigheid, als burgemeester van een stadje met bijna 30.000 inwoners, heb ik contact met een volledige netwerk aan hulpverleners. Dit contact leert me dat ze allemaal op grond van hun ervaring tegen het legaliseren van softdrugs zijn gekant.

Ik lees in een krant : 'Marihuana verslaaft aan harddrugs'. In het wetenschappelijk blad Science uit Spanje, Italiaanse en Amerikaanse onderzoekers het vermoeden dat marihuana verslaafd maakt aan harddrugs. Ik beweer niet dat dit waar is, want er zijn ook een aantal wetenschappelijke berichten in tegengestelde zin. Het moet nog worden bevestigd, maar een publicatie in het wetenschappelijk blad Science is op zich reeds redelijk belangrijk.

Iedereen is het ermee eens dat men jongeren best niet met drugs in contact brengt. Op dit ogenblik is de realiteit dat vier op vijf jongeren niet in contact komen met drugs. Dit gegeven zit nogal gespreid en verschilt van agglomeratie tot agglomeratie. Er is bijvoorbeeld een duidelijk verschil tussen stedelijke en landelijke gebieden. Een aantal jongeren hebben wel eens sporadisch drugs gerookt, maar dat is geen gebruik. Gebruik is het min of meer regelmatig in contact komen met drugs, wat het geval is bij minder dan één op vijf jongeren. Maar ik voorspel dat het huidige gedoogbeleid resoluut zal leiden tot een explosieve groei van het gebruik bij jongeren, terwijl iedereen het ermee eens is dat men maar best niet met drugs in contact komt. Als gevolg van deze federale maatregel zal met andere woorden een groeiend aantal Vlaamse jongeren – duizenden en duizenden – wel in contact komen met drugs.

Ik sluit me aan bij de vragen van de heer De Groot. Hoe zit het met gezondheidsbeleid van de Vlaamse regering en welke stelling neemt ze in tegenover deze federale maatregel ? Is er overleg geweest ? Heeft de Vlaamse regering of de bevoegde minister op enigerlei wijze contact opgenomen met de federale minister ?

In het kader van het vijfhoeksoverleg geven we heel strikte richtlijnen en stellen we vragen aan de

procureur over het drugbeleid. Ook dat wordt doorkruist. Ik heb het gevoel dat men voor de beide gemeenschappen in dit land een heel gevaarlijke stap heeft gezet, op grond van een of ander soort populisme waardoor men goed wil staan bij bepaalde journalisten of bevolkingsgroepen.

De voorzitter : De heer Aers heeft het woord.

De heer Wilfried Aers : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, we zijn bekommerd om de toekomst van onze jeugd. Ik kan dus niet anders dan voor 100 procent achter de interpellatie van de heer De Groot staan. Ik heb ook heel erg het betoog van de heer Sauwens geapprecieerd. Het was verrassend en het heeft me zeer veel plezier gedaan.

Door de richtlijnen van gewezen federaal minister De Clerck wordt inderdaad een verkeerd signaal gegeven aan onze jeugd. We zijn ervan overtuigd dat het gebruik van drugs enorm zal toenemen, dat kan niet anders. Welke indruk wekt men immers ? Dat drugs mogen en niet meer gevaarlijk zijn. Dus zullen velen ermee beginnen.

Er is maar één oplossing. De Vlaamse regering en vooral minister Demeester, die de hier geformuleerde opvattingen zeker deelt, moet al het mogelijke doen om deze schandalige richtlijn te laten intrekken. We richten dit verzoek tot de Vlaamse regering, opdat die onder impuls van onze minister van Volksgezondheid in die zin aan de slag zou gaan.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sta achter de opmerking dat er geen eenduidige signalen worden gegeven. We hebben hier al vaak gediscussieerd over de incongruentie en het gebrek aan overleg en coördinatie tussen de federale en Vlaamse houding inzake drugpreventie. Dit vormt een probleem voor het drugbeleid op Vlaams niveau. Dat er geen eenduidige signalen zijn, heeft ook te maken met de formulering in de brief van de procureurs-generaal en het vervolgbeleid dat ze op grond daarvan voeren. Dit geeft aanleiding tot grote verwarring bij de jongeren zelf. Die denken dat nu alles mag.

Ook de ouders weten niet goed waar ze staan. In een oudercomité van een secundaire school waar dit thema terug aan de orde kwam, zegden de ouders dat ze dachten dat het gebruik nu is toegestaan. Een rijkswachter die daar ook aanwezig was, zei dat men niet zo snel te werk mag gaan. Er is

Becq

vooral verwarring in de beeldvorming. Ik denk dat die voortkomt uit het taalgebruik van juristen, maar dat ook politici er geen goed aan hebben gedaan. Ik denk aan ministers die zeggen dat ze hebben gerookt en dat geen probleem vonden. Ik denk aan jonge partijvoorzitters die daar ook geen graten in zien, ook van uw partij, mijnheer Sauwens.

De heer Johan Sauwens : Ik vind dit ook een schande. Het is vals populisme.

Mevrouw Sonja Becq : Men vormt voor de jongeren het beeld dat het allemaal kan en mag. Ik vind dat men moet durven zeggen dat men aan dat populisme niet meedoet. Ik was verrast over uw reactie, mijnheer Sauwens. We moeten een eenduidig signaal kunnen geven.

Ik wil bij deze gelegenheid mijn verrassing uiten over de reactie die ik lees naar aanleiding van de drugsenquête. Die is niet gevoerd naar aanleiding van de oorspronkelijk ingediende resolutie, maar na veel discussies op een heel andere manier aangepakt. Men gaat met de enquête naar de scholen op basis van hun eigen verzoek of vrijwillige medewerking. Ik heb ook begrepen dat de enquête een gesprek mogelijk zou maken met de jongeren om na te gaan wat het probleem is en hoe het kan worden aangepakt. Vanuit de signalen die zo worden gegeven, is een discussie mogelijk zonder dat er onduidelijkheid bestaat en zonder in een repressief beleid te treden. Ik was dan ook verrast door de lezersbrief van de JAC's. Ze noemen het Vlaamse beleid zeer repressief. Ik betreur zo een reactie omdat ze het gesprek met jongeren bemoeilijkt. Op welke manier wil u daarop reageren, mevrouw de minister ?

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de minister, u weet dat we niet overlopen van enthousiasme voor uw drugsbeleid. We vinden het te fragmentair en te kleinschalig. We betreuren dat u tegen alle genotsmiddelen dezelfde campagne voert. Roken, snoepen, drinken, pijnstillers nemen behandelt u op dezelfde manier als drugs gebruiken.

De Vlaamse regering doet niet genoeg om te verhinderen dat voorstanders van drugsgebruik, zoals de JAC's, een forum krijgen. We betreuren dat de Vlaamse regering niet optreedt tegen de jongerenidolen die drugs gebruiken. U benoemt ze zelfs tot

cultureel ambassadeur. Ik heb minister Martens daarover geïnterpelleerd.

Mevrouw de minister, ik las uw vrije tribune in de Gazet van Antwerpen van begin vorige maand. We staan 100 percent achter de visie die u daarin verkondigt. Ik vind uw vrije tribune en de interpellanten van vandaag echter intellectueel oneerlijk en zelfs een beetje hypocriet. U doet alsof het college van procureurs-generaal de grote boosdoener is met zijn beslissing om drugsgebruik niet meer te vervolgen. Dat is niet juist. De nota van het college van procureurs-generaal is er gekomen na een politieke beslissing in het federale parlement. Ook uw fractie, mijnheer De Groot, heeft die richtlijn en dus het gedoogbeleid goedgekeurd, en ook de Volksunie en de CVP hebben dat gedaan. De enige tegenstemmers waren het Vlaams Blok en Agalev, weliswaar om verschillende redenen. Mijn partij heeft als enige radicaal tegengestemd. Ik vind u allemaal intellectueel oneerlijk en hypocriet.

De heer Kris Van Dijck : Bent u er zeker van dat de Volksunie dat heeft goedgekeurd ?

De heer Felix Strackx : Weet u niet hoe uw partij in de Kamer stemt ? Ik weet dat van mijn partij.

De heer Kris Van Dijck : Dat is niet moeilijk : jullie stemmen altijd tegen.

De heer Felix Strackx : Ik heb slechts één vraag, mevrouw de minister. Wat hebt u gedaan en zult u nog doen om ervoor te zorgen dat de richtlijn opnieuw wordt ingetrokken ?

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Het Vlaams Parlement – en daarmee zo ongeveer alle parlamentsleden – neemt een duidelijke houding aan tegenover drugsgebruik : we zijn tegenstander.

Ik zal u de vrije tribune uit de Gazet van Antwerpen bezorgen. Ik heb het zelf de titel gegeven : 'Niet de zonde afschaffen, wel de norm herstellen'. De norm moet duidelijk zijn. Men mag wel eens zondigen, want dan kan men vergiffenis krijgen. In Vlaanderen heerst er een veel grotere consensus om niet tot een gedoogbeleid over te gaan. We zijn tegen cannabisgebruik en voor het bepalen van de norm. In die zin willen we het beleid voeren.

De heer De Groot vroeg of het gebruik van cannabis niet aanzienlijk zal toenemen door het gegeven signaal. Ik kan dat moeilijk inschatten, maar het

Demeester-De Meyer

zou kunnen. Deze omzendbrief heeft enorm veel onduidelijkheid gecreëerd. De laatste jaren hebben we vastgesteld dat er een toename is van het experimenteel gebruik van cannabis en andere producten, zonder dat daar direct aanwijsbare redenen voor zijn. Het verschil tussen cannabisgebruik in Nederland en Vlaanderen wordt steeds kleiner, ongeacht de verschillende wettelijke situatie. Ik herhaal dat ik niet akkoord ga met het zogenaamde gedoogbeleid uit de omzendbrief.

Ik heb het signaal bovendien ervaren als een verkeerd signaal. Verschillende groepen en personen geven aan de omzendbrief een andere betekenis: sommigen spreken van een normaliseringsbeleid, anderen van legalisering. De overheid heeft de taak duidelijke signalen te geven. Er is al heel wat gediscussieerd over nieuwe politieke cultuur en sommige elementen daarin zijn niet meteen my cup of tea. De nieuwe politieke cultuur moet echter vooral duidelijkheid brengen. Het moet duidelijk zijn welk beleid we willen voeren. Zo kunnen we veel betere signalen geven. Vanuit een duidelijk signaal kan een preventief beleid worden gevoerd in de verschillende sectoren en naar de verschillende doelgroepen.

Mevrouw Becq heeft de brief van de JAC's aan de krant aangehaald. Daarin trokken ze ons goede werk in twijfel en spraken ze zelfs over een repressief beleid. Mijn eerste reactie was hen uit te nodigen om daarover te praten. Twee dagen later schreven ze me een brief waarin ze hun brief aan de krant nuanceerden. Ze stelden dat ze het niet meenden en dat de enquête niet tot een repressief beleid behoort. Ze wilden enkel een signaal geven. Zoiets mag niet. De signalen en boodschappen van instellingen die we financieren, moeten duidelijk zijn. Zo niet, zullen we hen niet langer financieren. Ook in het Vlaams Parlement pleiten sommigen voor een gedoogbeleid. Als ik de cijfers bekijk, kunnen we daar echter niet op ingaan.

De heer De Groot vroeg of er overleg is geweest. Het antwoord is ontkennend. De interministeriële conferentie rond drugs werd reeds in het najaar van 1997 aangekondigd, maar heeft nog niet plaats gehad. Ik kan daar naar aanleiding van deze interpellatie nog eens op aandringen.

De heer Etienne De Groot : Mijn vermoeden was dus juist.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Al twee jaar is er geen enkel interministerieel overleg meer

gevoerd. Naar aanleiding van het dikke rapport van de kamercommissie heb ik zowel minister De Galan, minister Colla, de eerste minister als de minister van Justitie aangeschreven om op een interministeriële conferentie aan te dringen. Die conferentie heeft dus nog niet plaats gehad. Ik twijfel er zelfs aan of ik antwoord heb gekregen op mijn brief.

De heer Etienne De Groot : U kunt misschien eens aanhalen dat ook voetballers drugs gebruiken.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dat is een goede suggestie.

Wordt door de omzendbrief de geloofwaardigheid van de Vlaamse ministers niet aanzienlijk aangetast? Ik antwoord daar bevestigend op. Een efficiënt preventiebeleid stoelt op verschillende pijlers. Ten eerste is er het wettelijk kader, dat tot doel heeft het ontradringsbeleid te voeren. Men wil jongeren ontraden drugs te gebruiken. Het verbod op zich is wat mij betreft geen doel op zich, maar een middel ter bescherming van de volksgezondheid. De opdracht van de overheid bestaat er dus in mensen te overreden dat ze zich zo gedragen dat de maatschappelijke kosten van de individuele vrijheid aanvaardbaar blijven voor de hele samenleving. Het is dus evident dat de geloofwaardigheid van de Vlaamse ministers met deze omzendbrief wordt aangetast als gevolg van de niet-begeleide bekendmaking. Had men de bekendmaking op een andere manier begeleid, dan had dit wellicht een totaal ander effect gehad. Ik wil echter niemand een steen toewerpen, want ik weet hoe die zaken soms gebeuren. Het gebeurt namelijk wel eens dat een ministerieel schrijven de wereld wordt ingestuurd nog voor de betreffende minister de brief in kwestie heeft ondertekend.

Gelukkig hebben we nog andere troeven in handen. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan de preventie die in de eerste plaats gestoeld is op een goed gestructureerd gezondheidspromotiebeleid. Dit wil concreet zeggen dat men jonge mensen vaardigheden en inzichten moet bijbrengen om zelfstandig verantwoorde keuzes te kunnen maken. Ik blijf daarbij, en ik denk dat dit ook de taak is van de ouders en van de scholen.

Een andere belangrijke pijler van het drugspreventiebeleid is de vroege interventie. Ook op dat vlak kan heel wat worden bereikt en wordt ook heel wat bereikt door middel van vormingscycli aan sleutelfiguren die hun eerstelijnstaken doeltreffend opnemen. Ik vind dan wel – en daarom heb ik de mensen van het JAC uitgenodigd – dat er duide-

Demeester-De Meyer

lijkheid moet zijn over hun boodschap. Indien daar mensen tussen zitten die zich zouden opstellen zoals een belangrijk politicus die zegt af en toe een jointje te lusten, dan zeg ik dat dit niet kan omdat zij nu eenmaal een opvoedende taak hebben.

Op uw vraag welke initiatieven we verder gaan nemen, kan ik enkel antwoorden dat we het beleid dat we zijn begonnen verder moeten voeren. In dit verband verwijs ik naar enkele vroegere interpellaties, onder meer van mevrouw Avontroodt die me ongeveer zes maanden geleden vroeg wat ik nu eigenlijk deed. Ik heb haar toen verwezen naar ons tienpuntenprogramma en haar gevraagd mij en dit programma te beoordelen na deze regeringsperiode. De resultaten van dit beleid kunnen immers niet reeds na één of twee jaar op tafel worden gegooid. Met de zaken waarmee we vandaag bezig zijn, is reeds goed werk geleverd. Daarbij verwijs ik onder meer naar de enquête, naar de door dit parlement voorgestelde risicoanalyse en naar de in de scholen bespreekbare resultaten. Toch wil ik beklemtonen dat het een langetermijnstrategie betreft.

Ik deel dan ook de mening van de heer Sauwens. Deze brief aan de procureurs-generaal heeft op grond van een goedkoop populisme alle krantenkoppen gehaald. Het is toch opvallend dat de *Gazet van Antwerpen* en *Het Belang van Limburg* aan de ene kant de ouders en leraren aan het woord lieten, maar twee dagen later aan de andere kant bij wijze van spreken uitleggen hoe je die dingen moet kweken of organiseren. Van een tegenstelling gesproken! Dit is een duidelijk teken van populisme, wat ons vaak verweten wordt, en van goedkope reclame in een poging tot attractiviteit.

De Druglijn moest sindsdien heel wat vragen verwerken over de precieze draagwijdte van die omzendbrief, de betekenis en de gevolgen ervan. De medewerkers en de vrijwilligers van de Druglijn proberen deze vragen met de oproepers te bespreken. Op die manier worden misvattingen uit de wereld geholpen en worden aanzetten gegeven om op een constructieve manier met deze nieuwe situatie om te gaan.

Ik verwijs ook naar de recente folder met allerlei gegevens rond cannabis die via de Druglijn en de VAD wordt verspreid. Het zou goed zijn indien die ter beschikking kon worden gesteld van de leden van deze commissie. In die folder, die van maart 1998, dus van voor de omzendbrief, dateert, wordt uitvoerige informatie gegeven over de risico's en

gevolgen van cannabisgebruik. Als er dan vragen worden gesteld over deze omzendbrief, dan wordt duidelijk gezegd dat er zeker en vast geen gedoogbeleid is. Dat is de duidelijke houding die wij aannemen.

In maart 1998 werd door de VAD ook een educatieve video uitgebracht voor ouders van adolescenten. Het is een vrij shockerende video die niet echt bestemd is voor jongeren, maar die de intermediairen de mogelijkheid moet bieden het probleem met de ouders en de jongeren te bespreken.

Het verheugt me dat u de brief waardeert die ik in de *Gazet van Antwerpen* heb gepubliceerd. Dit neemt niet weg dat we van mening verschillen. Ik wil immers niet dat ouders die worden geconfronteerd met cannabisgebruikers, in het verdomhoekje worden geplaatst als mensen die niet tot opvoeden in staat zouden zijn of in hun opvoedingstaken zouden hebben gefaald.

Ik ben ervan overtuigd dat ook u kritiek zult hebben op die video. Ik vroeg me zelf ook af of men de drugsproblematiek nu echt op die manier moet aanbrengen. Ik wil er echter op wijzen dat de video enkel een basis vormt voor een verdere bespreking met gevormde preventiewerkers. De video wordt dus enkel vertoond in het bijzijn van zulke medewerkers.

We proberen ons beleid dus te continueren. Een consequente houding gedurende een aantal jaren zal ongetwijfeld vruchten afwerpen. Het project 'Opkikker' bijvoorbeeld kan – indien nodig – worden bijgestuurd, maar het zou verkeerd zijn om er zomaar mee op te houden. Ook in het preventiebeleid kan men immers geen resultaat bereiken als men voortdurend van de hak op de tak springt.

Preventie gaat uiteraard veel verder dan louter wetgeving. We moeten bewust neen blijven zeggen, en ons duidelijk blijven profileren. De VAD heeft een uitgebreid vormingsaanbod voor sleutelfiguren. Deze mensen werken preventief met verschillende doelgroepen. In dit aanbod wordt ook ruimte gelaten om dit nieuwe thema te bespreken.

U stelde ook nog de vraag of de hulpverleners niet overspoeld dreigen te worden als gevolg van deze federale richtlijn. Ik betreur dat de hulpverlening in deze aangelegenheid niet werd geconsulteerd. De Vlaamse overheid werd evenmin geconsulteerd. Bij de toepassing van deze richtlijn zal zich een nieuwe groep van druggebruikers aandienen. Deze mensen ervaren zelf nog geen problemen en

Demeester-De Meyer

hebben dus evenmin duidelijke vragen inzake hulpverlening. We zullen dus met een nieuw programma moeten starten, zodat we ook deze mensen het juiste antwoord kunnen geven. In die zin zullen ook de eerstelijnsdiensten opnieuw moeten worden gevormd.

In het recente verleden werden een aantal initiatieven – zoals therapeutisch advies – uitgewerkt om het terrein tussen justitie en hulpverlening te overbruggen. Als gevolg van het totale gebrek aan voorbereiding omtrent deze omzendbrief is de hulpverlening momenteel echter onvoldoende voorbereid om op grote schaal met deze en andere initiatieven te starten.

In het kader van de drugnota is de VAD bezig met het ontwikkelen van een vormingsaanbod voor huisartsen. Uit een eerste behoeftepeiling blijkt dat huisartsen vooral behoefte hebben aan informatie. Ook zij kennen de problematiek immers onvoldoende. Hiermee zal zeer nadrukkelijk rekening worden gehouden in het vormingsaanbod.

Collega's, ik vat samen. Vanuit het preventiebeleid moeten we duidelijk neen blijven zeggen tegen drugs. Onze programma's inzake preventiebeleid moeten in die richting gaan. We mogen diegenen die met dit probleem worden geconfronteerd, niet met de vinger wijzen. Ik benadruk dus dat ik noch ouders noch scholen met de vinger wil wijzen. Ik wil namelijk niet dat men bestaande problemen tracht te verdoezelen. Ik denk trouwens ook dat dit nu niet meer gebeurt.

We moeten wel proberen een en ander ook in dit kader te plaatsen, want anders veroorzaken we een nieuwe stigmatisering. Op die manier zouden we er zelf de oorzaak van zijn dat men een aantal zaken probeert te verbergen. Dat zou uiteraard zeer nefast zijn.

De voorzitter : De heer De Groot heeft het woord.

De heer Etienne De Groot : Mevrouw de minister, ik ben zeer tevreden met uw antwoord. Toch zal ik nog een met redenen omklede motie indienen, waarin ik meer middelen vraag voor het preventiebeleid.

Ik wil nog even terugkomen op het verwijt van de heer Strackx, in verband met de goedkeuring door mijn partijgenoot van het verslag van de werkgroep Drugs in de Kamer. De heer Strackx beschuldigt mij van hypocrisie. Ik probeer altijd

een zo eerlijk mogelijke houding aan te nemen. Dat leidt er vaak toe dat ik me emotioneel betrokken voel. Dit geldt zeker voor de drugsproblematiek. Het verwijt van hypocrisie lijkt me dus totaal onterecht.

Mijnheer Strackx, u weet dat het verslag van de werkgroep duizend bladzijden beslaat. Naast een deel flauwekul staan er ook een aantal zeer wetenswaardige zaken in. Ik weet dat uw partij alleen de repressieve pijler wil uitbouwen. Het is echter duidelijk dat de repressieve aanpak alleen geen oplossing kan bieden voor het drugsprobleem. In de Verenigde Staten geldt bijvoorbeeld een zeer repressieve aanpak, maar toch is daar een enorm drugsprobleem.

Ik wil erop wijzen dat men wel degelijk moet nagaan hoe de sociale en preventieve pijler kan worden uitgebouwd. Sommigen grijpen naar drugs omdat ze kampen met allerlei psychologische en sociale problemen. Ze moeten in de mate van het mogelijke uit die problemen worden gehaald.

Ik heb steeds volgehouden – ook in tempore non suspecto en tegen de CVP-fractie en haar toenmalige fractieleider, de heer Van Rompuy, in – dat een drugsverslaafde in de eerste plaats als een zieke moet worden beschouwd en niet als een crimineel. Opsluiten heeft trouwens niet veel zin : er bestaat immers veel kans dat die mensen, als ze uit de gevangenis komen, nog veel meer verslaafd zijn dan toen ze werden opgesloten. Dat is zo in verschillende landen, ook in landen met een sterk repressief beleid. Men moet terzake dus een redelijke, realistische en wetenschappelijke houding aannemen.

Soms moet men inderdaad repressief optreden : in bepaalde gevallen ben ik voorstander van een aanzienlijke strafverzwaring om tot een oplossing te komen. In veel landen is men het er ook over eens dat men niet alle drugs op dezelfde wijze moet aanpakken. Tenzij voor uitzonderlijke gevallen moet er een onderscheid worden gemaakt tussen de zogenaamde softdrugs en de zogenaamde harddrugs. Zoals ik reeds zei was dat trouwens het uitgangspunt van de Nederlandse beleidsoptie.

Ik wil het nog even hebben over de verschillen tussen de conclusies in het rapport en de omzendbrief. Ik stel vast dat journalisten het document in kwestie nauwelijks hebben gelezen. Het gaat immers niet alleen over cannabis. De omzendbrief van minister Wathélet, waarin werd gesteld dat alles gerechtelijk moest worden vervolgd, was inderdaad onrealistisch. Maar nu zien we dat de handel om in

De Groot

eigen gebruik te voorzien wordt vergoelijkt en minimale gevolgen heeft. Dat geldt dan zowel voor detailhandel in cannabis als voor harddrugs. Ik vraag me dan af : hoe zal men ooit nog een drugsdealer kunnen vatten, tenzij die op straat loopt met 200 kilogram heroïne ? Niemand van deze mensen gaat toch zeggen dat ze dit uit winstbejag doen ? Ze zullen allemaal beweren dat het voor eigen gebruik is. Het gaat dus niet alleen over cannabis.

Ik heb het reeds vroeger gezegd in deze commissie : als een volwassen, evenwichtige persoon sporadisch een joint opsteekt, dan laat ik daar mijn nachtrust niet voor. Dat is mijn zaak niet. Het gaat me om de jeugd, die het jachtterrein bij uitstek vormt voor de drugsmaffia, de plaats bij uitstek om nieuwe klanten te werven.

De beslissing had zagezegd tot doel eenvormigheid in de bestraffing na te streven, zodat zou worden voorkomen dat het bezit van een joint in het ene arrondissement niet en in het andere wel wordt bestraft. Maar dat genereert nu een aantal neven-effecten, zonder dat er ook preventief wordt geageerd. Dat was het doel van mijn interpellatie. Het verheugt me dat de minister en een aantal leden in dezelfde richting denken, maar het blijft betreurenswaardig dat men in dit land geen gecoördineerd beleid op poten kan zetten, hoewel vele, zo niet alle partijen dat vragen. Alle betrokkenen – politie, Justitie, Volksgezondheid, het gezondheidsbeleid op het vlak van de gemeenschappen, het preventief beleid – moeten immers weten waar ze staan. Ze moeten weten met welk project men bezig is, terwijl nu alles in kleine hokjes wordt opgedeeld. In dat laatste geval krijgt men immers een soort Stockholm-syndroom, waarbij sommige hulpverleners zich te veel vereenzelvigen met de verslaafde en de totale problematiek uit het oog verliezen.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : De minister zegt dat een en ander onduidelijkheid scheidt, dat het een verkeerd signaal is, dat het meer vragen doet rijzen dan de hulpverleners kunnen beantwoorden. Misschien zou ze contact kunnen opnemen met de

minister van de Justitie, om te vragen of dit niet opnieuw kan worden bekeken.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Het was mijn bedoeling dit te doen via de interministeriële conferentie, wat me het meest geschikte kanaal lijkt.

De heer Johan Sauwens : Ik vind in elk geval dat het Vlaams niveau terzake een heel duidelijk en radicaal signaal moet geven.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Ik wil even reageren op de woorden van de heer De Groot. Ik stel vast dat hij het antidrugsprogramma van mijn partij niet helemaal kent. Daar kunnen we het nog wel eens over hebben. Maar het gedoogbeleid en de omzendbrief die nu van kracht zijn, zijn hoe dan ook het gevolg van een politieke beslissing. Noch de heer De Groot, noch iemand anders rond deze tafel kan daar onderuit. Het was een politieke beslissing in het federale parlement, waar twee partijen tegen hebben gestemd : Agalev, omdat de beslissing niet ver genoeg ging, en mijn partij, omdat we ertegen waren. Alleen uw VLD-partijgenoot, de heer Versnick, heeft zich toen onthouden.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer De Groot, door de heren Strackx en Aers, en door mevrouw Becq werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 17 uur.*
